

Malmö högskola

Läroarutbildningen

Lek Fritid Hälsa

Examensarbete

10 poäng

”Det är jätteskönt och bara sjunga”

En studie om barns tankar kring musiksamling i förskolan

”It feels great just to sing”

A study about pre-schoolers thoughts in a musicgathering

Linda Brandt

Malin Huléen

Lärarexamen 140 poäng
Barndoms- och ungdomsvetenskap
2007-01-08

Examinator: Keijo Eriksson

Handledare: Ylva Holmberg

Abstract

Titeln på vårt examensarbete är ”*Det är jätteskönt och bara sjunga*”. *En studie om barns tankar kring musiksamling i förskolan. ”It feels great just to sing”. A study about pre-schoolers thoughts in a musicgathering.* Vi som har skrivit arbetet heter Linda Brandt och Malin Huléen.

Syftet med vårt examensarbete är att synliggöra musiksamlingen i förskolan samt lyfta fram barns tankar om musik. Våra fyra frågor är: Vilka tankar har barn i åldrarna 4-5 kring musiksamling i förskolan? Har de musiksamlingar på förskolan Regnbågen och vad gör de då? Vad tänker barn i förskolan när de hör ordet musik? Vilken/vilka känslor har barn för musik i förskolan, stämmer deras kroppsuttryck med vad de säger om musik?

Vårt arbete bygger på en *kvalitativ undersökning* där vi har gjort intervjuer med 23 barn från samma avdelning på en förskola. Vi har även observerat en av förskolans traditionella musiksamlingar samt att vi själva har planerat och genomfört fem samlingar. I vår undersökning har vi kommit fram till att barn är positiva till musiksamlingen. De flesta barn tycker det är roligt att sjunga och skulle välja att sjunga om dem själva fick bestämma innehållet i musiksamlingen.

Nyckelord: förskola, barn, musik, musiksamling, tankar

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till både barn och pedagoger på förskolan där vi gjort vår undersökning. Utan ert positiva stöd och ert varma mottagande hade vårt arbete varit svårt att genomföra. Vi vill även ge vår handledare Ylva Holmberg ett stort tack för hennes engagemang och idéer. Slutligen vill vi tacka våra ”kritiska vänner”, Camilla, Therese och Maria, som har varit ett stort stöd under arbetets gång.

Linda & Malin

Innehållsförteckning

1	Introduktion.....	9
2	Kunskapsbakgrund.....	11
2.1	Musikens betydelse	11
2.2	Barns musikaliska utveckling.....	12
2.3	Musikens olika delar.....	12
2.4	Barns tankar och upplevelser.....	13
2.5	Centrala begrepp.....	14
3	Problemprecisering	17
4	Metod.....	19
4.1	Metodval.....	19
4.2	Urval	21
4.3	Genomförande	21
4.4	Analysbeskrivning.....	27
4.5	Forskningsetiska överväganden.....	28
4.6	Samarbete under arbetets gång.....	29
5	Resultat.....	31
5.1	Barns tankar kring musiksamlingen i förskolan	31
5.1.1	Barnen tycker det är roligt att sjunga.....	31
5.1.2	De flesta barn tycker inget är tråkigt	32
5.1.3	Sång är favoritvalet hos barnen	34
5.2	Innehållet i musiksamlingarna på förskolan.....	35
5.2.1	Barnen tycker att de brukar ha musiksamlingar på förskolan	35
5.2.2	Barnen berättar att de sjunger och dansar	35
5.3	Barns tankar om musik, förknippat till förskolan.....	36
5.4	Barns känslor och kroppsuttryck	37
5.5	Slutsatser.....	40

6 Diskussion	41
6.1 Litteratordiskussion	41
6.2 Metoddiskussion.....	41
6.3 Resultatdiskussion	43
6.4 Nya undersökningar.....	45
7 Referenslista.....	47
Bilaga A	49
Bilaga B.....	51

1 Introduktion

Vårt problemområde handlar om musiksamlingen i förskolan. Den huvudsakliga frågan i vårt examensarbete handlar om vilka tankar barn i 4-5 års ålder har kring musiksamling i förskolan.

Vi anser båda att de estetiska uttrycksformerna såsom musik, rörelse, bild och drama i förskolan är viktiga och bör lyftas fram. Alla uttryckssätt är viktiga för att alla barn lär sig på olika sätt. Därför anser vi att de estetiska uttrycksformerna ska ha en stor del i förskolans verksamhet. Detta beskrivs i förskolans läroplan, Lpfö 98. Där står det att förskolan ska främja barns utveckling och lärande genom att barn ska få möjlighet att kommunicera och skapa med hjälp av olika estetiska uttrycksformer såsom dans och rörelse, sång och musik, bild, drama och rytmik (Läraryrket, 2002). Valet av att det blev musik som vi ska skriva om, är för att vi båda anser att musik bör lyftas fram i sin helhet och inte bara förknippas till sång. Vi anser också att alla kan utvecklas på något sätt med hjälp av musik, även om det bara är en liten del av musiken som når fram.

Syftet är att synliggöra musiksamlingen i förskolan samt lyfta fram barns tankar om musik. Vi anser att musik inte enbart ska förknippas med sång utan även med instrument, rytmik, musiksagor, dans och rörelse. Av erfarenhet anser vi att musiksamlingen i stort sett endast präglades av sång. Därför har vi valt att gå djupare in på detta område och se hur barnen idag upplever musiksamlingen.

2 Kunskapsbakgrund

I detta avsnitt tar vi upp vad olika forskare anser om musik. Vi belyser musikens betydelse för att se om och isåfall varför musiken är viktig. För att se hur långt barnen har kommit i utvecklingen inom musiken har vi även valt att se vad forskare skriver om detta. En rubrik tar upp musikens olika delar, detta har vi valt för att visa att musik innehåller många olika delar. Vi tar upp forskning om barns tankar i allmänhet, har barns tankar intresserat forskare? Slutligen har vi med centrala begrepp.

2.1 Musikens betydelse

”Musiken påverkar och berör oss människor på ett sätt som är både likt och olikt andra språkformer. Många skulle nog säga att musiken framförallt är känslornas och de starka upplevelsernas språk” (Jederlund, 2002, s 145). Även Jernström & Lindberg (1995) belyser musikens betydelse för människan. Musiken väcker olika minnen till liv samtidigt som den är ett sätt att uttrycka känslor. Den är också hälsobringande. Det är roligt att sjunga tillsammans med andra, att få möjlighet att uttrycka samma glädje och lust som andra. Musiken bidrar även till en bra gemenskap i barngruppen.

Musikupplevelser kan innebära så mycket för människor, t.ex. personlig utveckling i glädje och gemenskap. Det kan även innebära möten över klass-, kultur- och nationalitetsgränser. Musiken i den västerländska kulturen har en tendens till att nedvärderas till något som inte tas på allvar, inte minst i skolans värld. I skolan är musiken ett ämne som får stå i skymundan för andra ämnen som t.ex. teknik och matematik. Vidare tar Jederlund upp att det håller på att ske ett genombrott för musikens betydelse för barns utveckling, men även för musikämnets roll både i förskola och skola. Detta är mycket tack vare den så kallade Mozarteffekten. Mozarteffekten är ett namn på en inlärningspsykologisk forskning som tar upp sambandet mellan musikutövande och musiklyssnande, men också att studieresultatet för skolelever i matematik och språk har förbättrats (Jederlund, 2002).

2.2 Barns musikaliska utveckling

Enligt Bjørkvold (2005) är ljud, rörelse och rytm människans musiska grunder som finns i kroppen långt före födseln. Det ofödda barnet reagerar på ljud och kan svara med en spark. De reagerar även på rörelser, fostret kan börja sparka när mamman är tyst och stilla. Det ofödda barnet svänger med i kroppens rytmer.

Barnet börjar tidigt reagera på musik under spädbarnstiden och vänder sig åt det håll som ljudet kommer ifrån. Snabbt lär sig spädbarnet vad det är för skillnad på tal, sång eller musik. Även om spädbarnet inte kan förstå vad orden betyder reagerar den på språket som ett musikaliskt system. Detta betyder att den reagerar på olika variationer i tonhöjd, tonfall, rytm och klang. Med jollret börjar barnet att använda sig av olika språkljud med olika tonhöjder. Efter detta byggs en lek upp av ljuden. Rörelsen har en viktig plats i barnets musikaliska utveckling. Toner är knutna till den motoriska utvecklingen och innan barnet kan gå gör musiken att rörelser utvecklas med hela kroppen. När barnet är cirka halvåret gammalt visar barnet redan försök på att återge melodier. Vid barnets andra levnadsår blir detta vanligare och kan nästan med en gång känna igen en melodi. Då börjar barnet kunna sjunga efter någon om den andre sjunger före. När barnet börjar sjunga med i sånger inleds ofta en snabb utveckling beroende på vilken stimulans han eller hon får från omgivningen. De lär sig sedan många färdiga sånger. Vid tre års ålder börjar ramsorna med intervaller och rytmer att göra sig synliga. Grunden till detta hittar vi i barnets titt-ut-lek som är en blandning av tal och sång. Ramsorna utvecklas ofta i kommunikation och i lekar med andra barn. Barnets spontana sjungande pågår sedan som en del i utvecklingen under förskoleåldern (Evenshaug & Hallen, 2001).

2.3 Musikens olika delar

Ljudet är en central del i musiken. Barns förmåga att höra skillnad på ljud och producera ljud börjar tidigt. En bra fråga att utgå från är: Hur låter det? Hur låter starkt och svagt? Gör lyssningslekar och turas om att göra ljud med röst, kropp och instrument. Ett bra sätt är även att berätta ljudsagor och ljudsätta dessa (Jederlund, 2002).

Rytm är en del i musiken, rytm är nära knutet till kroppens motorik. Sjunga, rimma och ramsa talspråket är en hjälp då vi talar till barnen. Det kan vara positivt att använda varierande tempo, olika tonhöjder, pauser och rytmiska ord. Ramsor kan läsas på många olika språk och rörelser och instrument kan sättas till (a.a).

Sång är det som många förknippar med musiken. Musiken i oss börjar ofta med sång och det är i regel här vi lär oss de första orden på ett främmande språk. Sjung mycket och ofta, både i vardagen och i leken. Det viktiga är inte hur rösten låter utan det är det personliga uttrycket och glädjen i att sjunga. Det finns många vuxna som tänker att de inte kan sjunga, men det handlar inte om att kunna sjunga bra. Barn tycker om din sång ändå och skulle aldrig kritisera den, det är bara vuxna som omedvetet gör det. Sjung spontant, improvisera eller gör egna sånger, det viktigaste är att sjunga mycket (a.a).

Rörelse är också en stor del i musiken, vi arbetar med kroppen i dans och rörelselek. Moment som ingår i rörelsen är bl.a. rytm, balans och koordination. Gör egna rörelsesånger, danslekar, fri rörelse av inspirerande musik såsom afrikanska trummor, disco, balett och salsa (Jederlund, 2002). I barnens musikaliska värld har rörelsen en central plats. Toner förknippas ofta till motoriska uttryck. När barnen rör sig i vardagen och ser omvärlden börjar de ofta sjunga (Evenshaug & Hallen, 2001).

Instrument är positivt att ha på förskolorna, det ska vara lika självklart att ha bra instrument som att ha bra kriterier och pennor (Jederlund, 2002).

Varierande erfarenheter av musik kommer att vara grundläggande för barnens musikaliska utveckling. En rik och varierande musikalisk stimulans är viktig för barnet (Evenshaug & Hallen, 2001).

2.4 Barns tankar och upplevelser

Vi har undersökt barns tankar om musik eftersom vi anser det är viktigt att lyfta fram deras tankar. Doverborg & Pramling Samuelsson (2001) skriver att vi alla vet att barn tänker och uppfattar världen annorlunda än vuxna. Men de menar att det inte är lika

vanligt att reflektera över vilka konsekvenser barns sätt att tänka har. Barndomen har människor intresserat sig för först i modern tid. Piaget var en av de första forskarna som intresserade sig för det och undersökte hur världen ter sig ur barns perspektiv. I läroplanen för förskolan står det att barns tankar och idéer ska tas tillvara för att skapa mångfald i lärandet. Förskolan ska också sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att lyssna, berätta, reflektera och ge uttryck för sina uppfattningar. Verksamheten ska även sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed får möjlighet att påverka sin situation (Läraryrket, 2002).

Den barnpsykologiska musikforskningen har i princip bara inriktats på barnens prestationer och därför har barns upplevelse av musik fått mindre uppmärksamhet. Musikaliteten har till största del förknippats till förmåga och färdighet vilket har lett till en syn där begåvning står i centrum. Här är det viktigt att störst vikt ska läggas vid hur barnet förhåller sig till musiken, något som alla har i sig. Frågan blir inte hur barnet kan göra det ena eller det andra, istället hur barnet upplever musiken. Vad lägger barnet märke till med musiken? Vad gör de med musiken? (Evenshaug & Hallen, 2001).

2.5 Centrala begrepp

Här beskriver vi vår definition av centrala begrepp som vi använt i vår undersökning. Dessa begrepp finns i problemformulering samt syfte.

Musiksamling är när alla barn och pedagoger på avdelningen samlas på förskolan. Musiksamlingen är till för att göra musiken synlig. Musik innehåller många olika delar, bl.a. sång, dans, rörelse, rytmik och instrument.

Rytmik kan definieras som personliga erfarenheter av lek med musik och rörelse där man tränar och utvecklar den musikaliska förmågan genom t.ex. rytm och pulskänsla, röst, ton och klangmedvetande men även förmåga att uttrycka musik i rörelse.

Musiksagor kan vara sagor där det under vissa delar av sagan tas hjälp av sång och musik eller där kroppen används som ett instrument, t.ex. klapp med händer eller stamp med fötter.

3 Problemprecisering

Vi anser att musik i förskolan är mer än bara sång. Därför är vårt syfte att synliggöra musikens alla delar såsom dans, rörelse och instrument i musiksamlingen. Vi vill framförallt koncentrera oss på hur barnen upplever musiksamlingen och lyfta fram deras tankar om musik. Utifrån musiksamlingen i förskolan har vi kommit fram till följande fyra frågor:

- Vilka tankar har barn i åldrarna 4-5 kring musiksamling i förskolan?
- Vilket innehåll har musiksamlingen på förskolan Regnbågen?
- Vad tänker barn i förskolan när de hör ordet musik?
- Vilken/vilka känslor har barn för musik i förskolan, stämmer deras kroppsuttryck med vad de säger om musik?

Vi menar att vår problemformulering är ett ämne som bör lyftas fram, vi anser att barnens tankar är viktiga. Lotte Rienecker skriver att: ”Problem står för något som är olöst eller obesvarat eller ännu inte belyst på ett tillräckligt bra eller tydligt sätt.” (Rienecker, 2003, s 9).

4 Metod

I denna del beskriver vi våra val av metoder och urvalet till undersökningen. Vi beskriver också studiens genomförande samt analys. Vi tar upp forskningsetiska övervägande för vår undersökning och hur vårt samarbete under arbetets gång har fungerat.

4.1 Metodval

Denna undersökning bygger på en *kvalitativ undersökningsmetod* där vi använder oss intervjuer och observationer. Enligt Trost (1997) utmärks kvalitativa intervjuer av att frågorna är raka och enkla, men också att man får innehållsrika svar. Kvalitativa metoder går in på djupet där det kan ställas följdfrågor. Vårt resultat bygger endast på en undersökning från en avdelning på en förskola. Vi vet att vårt resultat inte kan generaliseras över alla förskolebarn i åldrarna 4 – 5.

Vi använder oss av intervjuer och observationer för att få fram så mycket material som möjligt för att kunna besvara den problemformulering vi valt. Repstad (1999) menar att när olika metoder kombineras med varandra ger det ett bredare dataunderlag, men även en säkrare grund för tolkningen.

För att kunna undersöka vilka tankar barn i åldrarna 4-5 år har kring musiksamlingen i förskolan har vi valt att använda *intervjuer*. Alla barn får då möjlighet att säga sina åsikter. Vi intervjuade barnen två och två. Eftersom vi var två vuxna som intervjuade ansåg vi att det var bra att fråga barnen två och två för att en del barn inte ska bli rädda och känna att de är i underläge. Då vi var två som intervjuade är det lättare för oss att gå tillbaka och diskutera med varandra eftersom båda varit med vi alla intervjuerna. Doverborg & Pramling Samuelsson (2001) diskuterar om en intervju ska ske enskilt eller i grupp. Är det hur det enskilda barnet tänker är det bra med enskild intervju, annars kan det vara bra att ha en gruppintervju. Repstad (1999) skriver att det kan finnas fördelar med att vara två som intervjuar. Han menar att den ena kan ha ansvar för frågorna och den andre för ansiktsuttryck, kroppsspråk och spontant kunna ställa

följdfrågor av de svar som ges. Vi håller med hans åsikter om detta. För oss blev det lättare att diskutera våra uppfattningar och tolkningar då vi var två intervjuare. Det som Repstad (1999) anser tala emot att vara två som intervjuar är att det är resurskrävande samt att svarspersonen kan känna sig i underläge. Eftersom vi ska göra ett examensarbete och inte en avhandling har vi resurser till att vara två stycken vid varje intervju.

Varje intervju tog ca 5- 10 minuter. Hur länge en intervju ska pågå är av stor variation, allt från 5-35 minuter. Tiden beror på åldern på barnen samt vilket material som används och hur deras intresse fångas. Barn visar ofta med hela kroppen om de blir uttråkade och börjar prata om något annat. Till våra intervjuer hade vi avsatt tillräcklig med tid för att absolut inte behöva påskynda barnen. Vi hade endast några få intervjufrågor (se bilaga A). Av erfarenhet vet vi att så pass små barn inte orkar koncentrera sig särskilt länge innan de börjar skruva och vrida på sig, samt att det vi vill få ut av undersökningen endast kräver få frågor. Doverborg & Pramling Samuelsson (2001) skriver att vid intervjuer av barn är det viktigt att välja en lugn plats för att barnen ska kunna koncentrera sig och inte tappa fokus på ämnet. Vi valde att genomföra intervjuerna i ett rum där de har avslappning och massage i vanliga fall. Vi har arbetat utifrån att tidpunkten för intervjun är avgörande (Doverborg & Pramling Samuelsson, 2001). Om ett barn är trött eller väntar på något spännande tappas lätt motivationen och intresset.

Undersökningen bygger även på en *observation* av en musiksamling som den traditionellt brukar utformas på förskolan. Detta eftersom en av våra underfrågor i undersökningen är att undersöka vad de gör på en musiksamling på förskolan. Vi menar att vi har ett avgränsat område och eftersom vår problemformulering handlar om musiksamlingen i förskolan, blir det för oss självklart att vi har observerat denna. Repstad (1999) skriver att observation bäst passar som metod när problemformuleringen är kopplat till ett mer avgränsat område. Han menar att valet av observationsställe är viktigt och det gäller att hitta ett ställe som belyser den aktuella frågan. Tekniken för observationen var digitalkamera och löpande protokoll. Denna metod är oftast lämpligast när observationen sker i ett klassrum där den ger en beskrivning av vad som sker, samt att den även bevarar sambandet mellan olika händelser (Johansson & Svedner, 2001).

Vi har även genomfört fem olika musiksamlingar under en vecka. Dessa samlingar har filmats av pedagogerna på förskolan eftersom vi båda två var med och höll i samlingarna. Vi har sedan analyserat genom att gå igenom det som filmats.

4.2 Urval

Undersökningsgruppen finns i en stad i nordvästra Skåne på Regnbågens förskola. Anledningen till att vi valt denna förskola är för att vi tidigare varit i kontakt med förskolan. Även om vi tidigare varit i kontakt med förskolan och känner pedagogerna är detta något som vi inte anser påverkar vår undersökning eftersom vi har valt att koncentrera oss på barnens tankar.

Barnen i denna undersökningsgrupp är 4-5 år och går på avdelning Röd. Anledningen till varför vi valt denna undersökningsgrupp är att vi upplever att barn i åldrarna 4-5 lättare kan göra sig förstådda i intervjusammanhanget. Antalet barn i undersökningsgruppen är 23 stycken, 9 flickor och 14 pojkar. Gruppen består enbart av barn med svenska som modersmål.

Med tanke på hur liten tid vi har till vårt förfogande anser vi oss ha ett representativt urval för vår undersökning. Det som avgör hur många personer som ska ingå i undersökningen är hur mycket tid det finns till förfogande. Det bör alltid strävas efter att få ett så representativt urval som möjligt oberoende på hur liten undersökningen är (Bell, 2000).

4.3 Genomförande

Några veckor innan vi började vår undersökning besökte vi Regnbågens förskola där vi pratade med pedagogerna om vårt examensarbete. De var väldigt intresserade och positiva till att vi valt deras förskola och därmed fick vi deras tillåtelse till att göra vår undersökning där. Vi bestämde tillsammans med pedagogerna vilka dagar och tider vi

skulle komma dit. Veckan efter gick vi dit och lämnade lappar till barnens föräldrar för att få tillåtelse att intervju och videofilma deras barn.

Vi började med att intervju barnen under två dagar. En av oss ställde frågorna och en antecknade svaren. En vecka senare, när intervjuerna var klara observerade vi en traditionell musiksamling för att se vad denna innehöll.

Därefter höll vi i fem olika musiksamlingar på avdelningen Röd under en hel vecka. Dessa samlingar filmades av pedagogerna på avdelningen. Eftersom vi höll i fem samlingar valde vi att varje samling skulle innehålla ett tema varje gång: sång, instrument, musiksaga, dans och ramsor. Om vi bara skulle ha haft en samling hade vi valt att belysa något från varje tema för att alla musikens delar skulle bli synliga. Samlingarna innehöll följande:

Samling - Sång

- Startsång (Tralliralla) – sitta i ring
Tralliralla för är här, tralliralla förär här och i vårt glada gäng ser vi....här igen, tralliralla förär här. (fortsätter såhär tills alla barns namn har blivit synliga)
- Presentera apan Zigge. – *Vi har med oss en kompis, han ska vara med oss här hela veckan. Han heter Zigge och han tycker om musik. Idag har han med sig sin ryggsäck och i den har han alla sina favoritsånger. Nu vill han att ni ska lära er dessa sånger.*
- I ryggsäcken ska det finnas tio olika sånger, varje sång representeras av en bild. Följande sånger ska finnas med: Björnen sover, Lille katt, Tio små indianer, Var bor du lilla rätta, På vår balkong, Broder Jacob, Krokodilen i bilen, En elefant balanserade, Myggan och Mors lilla Olle. (Ur Elefantboken, Gren & Nilsson, 2001).

- Ett barn tar en lapp från ryggsäcken. Vi frågar vad barnen tror att det är för någon sång. Sedan sjunger vi sången och vi spelar gitarr till några av sångerna, resten av sångerna gör vi rörelser till. Detta upprepas tills vi känner att det är lagom.
- Avslutar med avslappning till lugn musik ”Dolphin’s dance”. Barnen får ligga var de vill i rummet.

Samling – Instrument

- Startsång (Tralliralla) – sitta i ring
- *Idag har Zigge med sig sin låda med instrument. Han tänkte att ni ska få låna dessa instrument. Eftersom det är Ziggens instrument så bestämmer han vem som ska få vilket instrument.*
- Zigge delar ut instrumenten. Tre olika sorters instrument: maraccas, claves samt trianglar. När han delar ut säger han vad instrumenten heter.
- Vi sjunger och spelar till sången ”Vipp- på- rumpan - affär”. Vi har ändrat lite text i sången för att få in instrumenten.

Vi gick in i en affär sa god dag vad har ni här? Kan man möjligtvis köpa sig vantar här? Nej tyvärr, nej tyvärr. För detta är en liten maraccas affär, maraccas affär, maraccas affär. Detta är en liten maraccas affär, maraccas är det enda vi säljer här. (Gruppen med maraccas spelar)

Vi gick in i en affär sa god dag vad har ni här? Kan man möjligtvis köpa sig stövlar här? Nej tyvärr, nej tyvärr. För detta är en liten claves affär, claves affär, claves affär. Detta är en liten claves affär, claves är det enda vi säljer här. (Gruppen med claves spelar)

Vi gick in i en affär sa god dag vad har ni här? Kan man möjligtvis köpa sig mössa här? Nej tyvärr, nej tyvärr. För detta är en liten triangel affär, triangel affär, triangel affär. Detta är en liten triangel affär, triangel är det enda vi säljer här. (Gruppen med trianglar spelar)

Vi gick in i en affär sa god dag vad har ni här? Kan man möjligtvis köpa sig byxor här? Nej tyvärr, nej tyvärr. För detta är en liten instrument affär, instrument affär,

instrument affär. Detta är en liten instrument affär, instrument är det enda vi säljer här. (Alla spelar) (Ur Elefantboken, Gren & Nilsson, 2001).

- Först ska vi läsa den så att alla förstår var de ska spela. Sedan sjunger vi och spelar. Sedan får barnen byta instrument med varandra så att alla får spela alla instrument.
- Samla in instrumenten. - *Nu vill Zigge att alla som har en maraccas ska lägga den i lådan osv.*
- Avslutar med avslappning till lugn musik "Dolphin's dance". Barnen får ligga var de vill i rummet.

Samling – Musiksaga

- Startsång (Tralliralla) – sitta i ring
- *Idag har Zigge med sig en saga som han vill berätta för er. Men eftersom han har ont i halsen idag så vill han att vi berättar den för er.*

- Musiksaga

Det var en gång en indianpojke som hette Zeb. En dag ville han gå ut och se sig om (spana med handen). Han stack in huvudet i tältet (rita tält i luften) och ropade "hej då" till mamma (ooooh) och "hej då" till pappa (ooooh). Sen gick han ut på vägen (slå med handflatorna på benen). När han gått en stund kom han fram till en bro. Eftersom han inte tyckte om att gå på broar så bestämde han sig för att han snabbt skulle springa över bron (slå snabbt med handflattorna på benen). Efter bron kom han fram till det leriga och kladdiga stället (handklapp). När han gått ännu en bit kom han ner till sandstranden (mjuka smekningar med handflatorna). Det blev alltid spännande när han kom till det höga gräset. Han måste liksom simma fram (simtag) och grässtråna kittlade i ansiktet. Plötsligt flög en jättestor fågel upp framför Zeb (vingrörelse). Zeb blev jätteglad och ropade (ooooh) och fågeln blev jätterädd och flög bort därifrån (jättesnabba vingrörelser). Han vandrade vidare (slå med handflatorna på benen) i gräset och plötsligt tvärstannade han. Framför honom stod en stor tiger (visa med händerna och gör ett tigerljud). Zeb blev rädd och ropade (ooooh). Då började tigern följa efter Zeb. Zeb skyndade sig tillbaka hem. Först genom vattnet och det höga gräset, där han fick simma (simtag), sen över sandstranden (mjuka smekningar med handflatorna) och det leriga stället (handklapp). Sen över bron (slå med handflatorna snabbt på benen) ner på vägen (slå med handflatorna på benen) och in i tältet (rita tält i luften). Han ropade "hej

mamma” (ooooh) och ”hej pappa” (ooooh) och tigern vände om. (Ur Musik med smått folk, Trolle, 1982)

- Avslutar med avslappning till lugn musik ”Dolphin’s dance”. Barnen får ligga var de vill i rummet.

Samling – Dans och rörelse

- Startsång (Tralliralla) – sitta i ring
- *Idag vill Zigge lära er en dans som han har lärt sig av sin kompis Pippi Långstrump. Zigge älskar att dansa och röra på sig.*
- Ställa sig i en ring. Göra en rörelsedans till ”Här kommer Pippi Långstrump”.

Intro, Ref. hoppsa steg

Vers 1. 4 steg in i ring 4 steg ut (klappa händerna) hoppa 4 gånger på ett ben och 4 på andra benet. Allt detta upprepas två gånger.

Ref. hoppsa steg runt i ring

Vers 2. 4 steg in i ring 4 steg ut (vifta med händerna) hoppa 4 gånger på ett ben och 4 på andra benet. Allt detta upprepas två gånger.

Ref. hoppsa steg runt i ring

- Lära ut dansen några gånger. Först utan musik, därefter med musik.
- *När Zigge bjuder hem sina kompisar brukar de lyssna på Mora Träsk. Då får de både sjunga och göra rörelser. Han vill nu att ni ska få lyssna på en av låtarna och göra rörelser till.*
- Mora träsk. ”Huvud axlar knä och tå”
- Avslutar med avslappning till lugn musik ”Dolphin’s dance”. Barnen får ligga var de vill i rummet.

Samling – Ramsor

- Startsång (Tralliralla) – sitta i ring
- *Idag är det sista gången som Zigge är här. Idag vill han börja med att vi ska trumma våra namn. Hans namn låter så här: Zi-gge och våra namn låter så här: Ma-lin och Lin-da. Hur låter ditt namn?* Barnen får sedan en efter en trumma sitt namn.

- Sedan ska vi läsa en fingerlek som läses rytmiskt. Det är ”Fem små apor”

Fem små apor hoppade i sängen,	<i>hoppa med fingrarna i den andra handen</i>
en ramla´ner	<i>ett finger ramla ner</i>
och slog sitt lilla huvud.	<i>lägg händerna på huvudet och vagga huvudet</i>
Mamma ringde doktorn	<i>slå telefonnummer</i>
och doktorn svara:	<i>håll upp handen som en telefonlur och svara</i>
”Inga små apor i sängen får vara!”	<i>håll upp pekfingeret förmanande</i>

Fyra små apor....

Tre små apor....

Två små apor....

En liten apa....

(Ur Elefantboken, Gren & Nilsson, 2001)

- Därefter ska vi läsa ytterligare en fingerlek. Det är ”Det hängde ett äpple”

Det hängde ett äpple på en gren	<i>knuten hand högt i luften</i>
som växte och växte i solens sken.	<i>visa stor rund sol med händerna som strålar</i>
Men en dag sa det BRAK	<i>båda händerna i golvet på BRAK.</i>
och äpplet ramla´ner.	
Men jag tog upp det och åt upp det.	<i>tag upp och mumsa äpple.</i>
Sen var det inget mer.	<i>visa tomma händer.</i>

(Ur Flyg lilla fjärl, Frister Lind, 1999)

- *Nu vill Zigge säga hejdå och han hoppas att ni haft en rolig vecka. Som vanligt vill han att vi avslutar med avslappning.*
- Avslutar med avslappning till lugn musik ”Dolphin’s dance”. Barnen får ligga var de vill i rummet.

Slutligen valde vi att intervjua barnen en andra gång. Här använde vi oss av samma frågor som vid första intervjutillfället. Efter första gången vi intervjuat kom vi fram till att det är svårt att få med allt som barnen säger med endast anteckningar. Som ett komplement till anteckningarna bestämde vi oss för att använda digitalkamera. En av oss filmade och en ställde frågorna samt antecknade. Vid detta tillfälle satt vi i samma rum som när vi ställde första omgångens intervjufrågor, dvs. förskolans massage och vilorum. Dessa intervjuer gjorde vi under två förmiddagar.

4.4 Analysbeskrivning

I denna del har vi beskrivit hur vi har bearbetat och analyserat vår empiri. Vi har valt att dela in avsnittet i analysbeskrivning av intervjuer och analysbeskrivning av observationer för att göra det så överskådligt som möjligt.

Analysbeskrivning av intervjuer: Vi har i vår undersökning intervjuat barn för att undersöka vilka tankar de har om musiksamling i förskolan, men även om de brukar ha musiksamling och vad de brukar göra. Vår intervju bestod av fem intervjufrågor. På en del av frågorna fick vi fram många svar. För att lättare kunna analysera materialet bestämde vi oss för att gå igenom en fråga i taget. Vi placerade intervjuapperna bredvid varandra där vi kunde se alla svaren. Utifrån varje fråga delade vi in alla svaren i olika kategorier med hjälp av olika färgpennor för att lättare kunna sortera svaren. Det vi fick fram skrev vi ner på ett papper där vi kunde se vad barnen hade svarat samt hur många barn som hade svarat i varje kategori.

Vår undersökning har byggts på två omgångar av intervjuer med barnen där frågorna har varit samma vid båda tillfällena. Därför har vi valt att analysera intervjuerna på samma sätt båda gångerna. Andra gången tog vi till viss del hjälp av det vi hade filmat från intervjuerna. Detta såg vi endast som ett hjälpmedel till våra anteckningar och därför har vi inte gått in och analyserat filmen in i minsta detalj. När det fanns någon oklarhet i våra anteckningar tog vi filmen till hjälp för att få ett mer utförligt svar. Efter båda intervjutillfällena ville vi se om det fanns några skillnader och likheter i barnens svar från första och andra intervjutillfället. Detta gjorde vi genom att jämföra svaren från båda intervjutillfällena, där vi jämförde en fråga i taget.

Analysbeskrivning av observationer: Som vi har tagit upp innan bygger även vår undersökning på observationer, både av förskolans traditionella musiksamling, samt de samlingar som vi har genomfört under en och samma vecka. Det vi framförallt ville se med hjälp av observationerna var om barnens känslouttryck stämde överens med deras intervjusvar. För att vi lättare skulle kunna se detta filmades alla samlingar.

Varje musiksamling filmades på ett band i taget och på varje film skrev vi ner vilken musiksamling filmen innehöll. Detta ansåg vi skulle underlätta för oss när vi skulle gå tillbaka och analysera filmerna för att vi lättare skulle kunna hitta rätt musiksamling. Samlingen som förskolan genomförde och som vi observerat tittade vi igenom några gånger och antecknade samtidigt. Det som vi tittade efter var samlingens innehåll, barnens känslouttryck och barnens kommentarer.

Efter varje samling som vi själva höll i satte vi oss ner och tittade på den inspelade filmen. Därefter tittade vi igenom alla filmerna en gång till direkt efter varandra och antecknade under tiden. Vi antecknade hur vi uppfattade barnens kroppsspråk, ansiktsuttryck samt om barnen sa någon speciell kommentar. Sedan såg vi alla filmerna ytterligare en gång för att se att vi inte hade missat att anteckna något.

4.5 Forskningsetiska övervägande

Vi har valt att filma barnen under observationen av förskolans musiksamling men även under de samlingar vi har genomfört. Våra undersökningsspersoner är under 15 år och måste därmed ha föräldrarnas samtycke. Därför har vi lämnat ut en förfrågan om deltagande (se bilaga B) till föräldrarna där vi har frågat om deras barn får videofilmas. Här tar vi upp att det vi filmar inte kommer att användas i något annat syfte än till vårt examensarbete, samt att det bara är vi som har tillgång till materialet. I vårt arbete är alla uppgifter på personer och förskola fingerade med tanke på att vi vill bevara anonymiteten. Allt material kommer att förstöras när examensarbetet är klart. Vetenskapsrådet (1991) skriver att deltagarna i en undersökning alltid har rätt att själva bestämma om sin medverkan. Vi utgår från att det är viktigt att respektera de människor som deltar när ett examensarbete skrivs (Johansson & Svedner, 2001). De människor

som valt att delta har inte förts bakom ljuset angående undersökningens syfte. De har fått information om att de när som helst ska kunna välja att avbryta sin medverkan utan att detta medför några negativa konsekvenser för dem. Vidare anser Johansson & Svedner (2001) att människornas anonymitet ska finnas i åtanke. När examensarbetet är färdigt ska det inte gå att identifiera vare sig förskola/skola eller barnen och pedagogerna.

4.6 Samarbete under arbetets gång

Vårt samarbete under hela arbetets gång har fungerat bra. Vi har hjälpts åt att hitta bra litteratur som passar till vårt problemområde. Vi valde att läsa litteraturen var för sig och skrev ner det vi ansåg var relevant för att sedan tillsammans sammanställa det. På förskolan har vi båda varit med vid intervjuerna, vi har turats om att ställa frågorna samt att anteckna/filma. Detta anser vi fungerade bra eftersom vi då tillsammans kunde diskutera svaren efteråt. Vi har turats om att skriva på datorn och hjälpts åt att komma fram till det vi skulle skriva.

5 Resultat

Vi kommer utifrån vår kvalitativa undersökning att presentera vårt resultat med utgångspunkt från våra frågeställningar. Resultatet bygger på vårt insamlade empiriska material från intervjuer och observationer.

5.1 Barns tankar kring musiksamlingen i förskolan

Ur intervjuerna har vi tolkat fram tre svars-kategorier. Dessa kategorier handlar om vad barnen tycker är roligt respektive tråkigt på musiksamlingen, samt vad de skulle välja om de själva fick bestämma vad de ville göra på musiksamlingen.

5.1.1 Barnen tycker det är roligt att sjunga

Genom våra två intervjutillfällen, både före och efter våra musiksamlingar, har vi märkt att barn tycker det är roligt att *sjunga* då de har musiksamling. En del barn nämner specifika sånger, t.ex. ”Det lilla ljus jag har”.

”Jag tycker att sjunga”. (Wilma 5 år)

”Sjunga”. (David 5 år)

”Det är väldigt svårt. Kanske... Det lilla ljus jag har.” (Anna 4,5 år)

Barnen tycker också om att *dansa* på musiksamlingen. Många tycker att det är roligt att både sjunga och dansa. Det är några fler som tycker att det är roligt att dansa då vi intervjuar andra gången. Detta anser vi kan bero på att förskolan inte brukar ha dans och därmed menar vi att barnen inte tänker på att musik kan innebära dans då vi intervjuar barnen första gången. Vid andra tillfället som vi intervjuar anser vi att barnen tänker på våra genomförda samlingar som bl.a. innehöll dans.

”Sjunga och dansa”. (Nils 5 år)

”Att dansa”. (Ebba 5 år)

”Jag tycker mest det är roligt att dansa”. (Anna 4,5 år)

Några barn vet inte vad de tycker är roligt med musiksamlingen. Vi uppfattar att de barnen blir lite nervösa och inte riktigt vet vad de ska svara. Vi ser att det är endast ett barn som inte vet vad som är roligast vid andra tillfället, medan det är några fler som inte vet vid första gången. Vid andra gången är det även ett barn som säger att inget är roligt med musiksamlingen.

”Vet inte”. (Ebba 5 år)

”Inget”. (Peter 4 år)

Vid första intervjun är det ett par barn som säger att de tycker om att *lyssna på musik*. Det är ingen som nämner att lyssna på musik vid andra intervjun. Andra gången är det ett barn som säger att det är roligt att ligga ner. Det svaret tror vi kan ha kommit från våra genomförda samlingar där vi hade avslappning som ett genomgående moment efter varje samling. Vi anser att barnen inte tänker på att de lyssnar på musik under avslappning och till dans, utan bara förknippar det till avslappning respektive dans.

”Ligga ner”. (Vincent 4 år)

Sammanfattning: Vi ser alltså att sjunga är det populäraste på musiksamlingen. Musiksamlingen ute på förskolor präglas av vår erfarenhet till största del av sång. Vi vill att musiksamlingen ska präglas av mycket mer än sång. Även om barnen helst vill sjunga så anser vi att det är bra med en variation inom musiken. Barnen säger att de vill sjunga men vi menar att de även vill prova på musikens andra delar såsom dans och instrument.

5.1.2 De flesta barn tycker inget är tråkigt

De flesta barn tycker inte att det finns något som är tråkigt på musiksamlingen. Det är fler som tycker att det inte finns något som är tråkigt vid vårt första intervjutillfälle. Ett par barn vet inte vad de tycker är tråkigt, det svaret har vi enbart fått vid andra tillfället. Efter våra samlingar är det fler barn som vet vad de tycker är tråkigt. Kanske fick de uppleva vad de tycker är tråkigt då vi hade våra samlingar.

”Jag tycker mest inget”. (David 5 år)

”Nej”. (Albert 5 år)

”Inget som är tråkigt”. (Ebba 5 år)

”Allt roligt”. (Wilma 5 år)

”Nej...inget”. (Emilia 5 år)

”Vet inte”. (Kristian 4,5 år)

Det är sex barn vid båda intervjutillfällena som tycker det är tråkigt att sjunga. Även om vi tidigare fått fram att det är många som tycker det är roligt att sjunga på musiksamlingen finns det de barn som inte tycker om det.

”Att sjunga”. (Peter 4 år)

”Att öppna munnen och sjunga”. (Viktor 5 år)

”Att sitta i samlingen, bara sitta och sjunga lite sånger”. (Kalle 5 år)

”Att man sjunger när man sitter ner”. (Lisa 5 år)

Vid båda intervjutillfällena är det några få barn som säger att de inte tycker att det är roligt att spela instrument, samt att det är tråkigt att dansa. Några barn berättade vid andra intervjun att de tycker det är tråkigt att sitta ner i ringen i samlingen. Detta för att det då ofta kan bli bråk, att någon blir ledsen och att bara sitta för att prata. Vi ser dock inte att dessa svar påverkats av våra samlingar. Under våra samlingar uppstod inga bråk och ingen blev ledsen. Det vi kan se är att några barn tramsade sig någon gång.

”Att sitta ner och...ehh prata”. (Emilia 5 år)

”Det är tråkigt när man sitter ner och bråkar”. (Viktor 5 år)

”Att man blir ledsen”. (Sara 5 år)

”Att man bara ska tramsa sig”. (Lisa 5 år)

Sammanfattning: Vi anser att det var positivt att det flesta barn inte tycker att det finns något som är tråkigt på musiksamlingen. Det som vi menar är negativt är att några barn upplever att det är tråkigt när det blir bråk och trams. Detta tycker vi givetvis är tråkigt och vi vet att mycket tid på samlingen kan gå åt till att säga till de barn som tramsar sig. För de barn som vill koncentrera sig och som tycker det är roligt med musik är det synd att de ska behöva uppleva det så.

5.1.3 Sång är favoritvalet hos barnen

Som vi fått fram tycker barnen det är roligt med sång. Det är även sången som barnen skulle välja om de själva fick bestämma vad de skulle göra på musiksamlingen. Det framkom av båda intervjuerna.

”Sjunga på musik”. (Albert 5 år)

”Sjunga ögon, öron, näsa, mun och händer och..att....att....man man sjunger ögon, öron, näsa, mun och händer”. (Emilia 4,5 år)

”Jag tycker och sjunga”. (Wilma 5 år)

Några barn säger vid båda tillfällena att de skulle välja att dansa, spela instrument och att lyssna på musik. En del barn skulle välja att ha disco. Disco förstod vi snabbt att de hade haft på förskolan eftersom en del pratade om detta.

”Spela gitarr”. (Wilma 5 år)

”Lyssna på musik. Bara det”. (Liam 5 år)

”Ha disco när vi vill”. (Lisa 5 år)

”Dansa, sjunga och ha disco”. (Sandra 5 år)

Första gången vi intervjuade var det några barn som inte visste vad de skulle välja medan det andra gången inte var något barn som inte visste. Efter våra samlingar kan det ha varit så att fler barn fått idéer och upplevelser till vad de skulle svara.

”Vet inte”. (Ebba 5 år)

Sen finns det ett barn som under första gången berättar att hon helst vill ta det lugnt. Andra gången säger hon i princip tvärtom. Detta vet vi inte vad det kan bero på. Under våra samlingar gjorde vi inget som hade med rock att göra, men under förskolans musiksamling gjorde de en sång som heter ”Krokodilrock”, där barnen får chans till att rocka.

”Sitta och ta det lugnt. /---/ Vi ska rocka. Man vickar på huvudet”. (Sara 5 år)

Sammanfattning: Om alla barnen skulle ha fått välja vad de vill göra på musiksamlingen i förskolan skulle det ha blivit en liten blandning, men majoriteten hade valt sång.

5.2 Innehållet i musiksamlingarna på förskolan

För att få fram om de har musiksamlingar och vad de gör har vi utgått från barnens svar på intervjuerna från båda tillfällena. Vi har även tagit hjälp av det som vi observerade och filmade från deras musiksamling.

5.2.1 Barnen tycker att de brukar ha musiksamlingar på förskolan

Här anser 11 barn vid första intervjun och 15 barn vid andra intervjun att de har musiksamling. Endast några få barn svarar vid första intervjutillfället att de har musiksamling ibland och några svarar att de inte vet. Vid andra intervjutillfället var det ingen som svarade nej och någon enstaka svarade ibland. En sak som vi anser kan ha påverkat detta svar vid andra intervjutillfället är de musiksamlingar som vi har genomfört under en vecka.

5.2.2 Barnen berättar att de sjunger och dansar

Genom våra intervjuer med barnen har vi fått fram att de brukar sjunga. Detta säger de flesta barnen vid båda intervjutillfällena.

“Lite, ibland får vi välja själv. Fröknarna säger att vi får välja så sjunger vi och fröknarna”. (Emma 5 år)

”Japp! Ibland står vi och sjunger och ibland sitter vi och sjunger”. (Kristian 4,5 år)

Barnen säger också att de brukar dansa när de har musiksamling. Här är det också lika många barn som säger att de dansar vid första som vid andra intervjun.

”Vi brukar dansa och sånt”. (Lisa 5 år)

”Vi brukar ha disco”. (Sara 5 år)

”Dansa, ibland hoppar oh skriker”. (Nils 5 år)

Vid första intervjun är det ett fåtal som inte vet vad de brukar göra, medan det vid andra intervjun inte är någon som inte vet vad de brukar göra. Vid båda tillfällena säger några barn att de brukar lyssna på musik och leka.

”Allt möjlig”. (Stina 5 år)

”Lyssna på musik”. (Johan 5 år)

Sammanfattning: Barnen berättar att de sjunger och dansar. Det vi ser när vi observerar en traditionell musiksamling på deras förskola är att den till allra största del består av sång. De använder även musik från cd skivor där de sjunger och gör färdiga rörelser till sångerna. Vi upplever att personalen inte är riktigt förberedda inför samlingen genom att de planerar under samlingens gång vad de ska sjunga och i vilken ordning. Utifrån våra egna erfarenheter anser vi att det nog kan vara så på en del förskolor p.g.a. att tiden inte räcker till.

5.3 Barns tankar om musik, förknippat med förskolan

Barnens svar på vad en musiksamling är skiljer sig inte mycket mellan båda intervjuerna. Många barn anser att musiksamling är dans, sång, spela instrument men även lyssna på musik.

”Man kan....Vad är det nu igen??? Jag tror att man kan ha disco”. (Johan 5 år)

”Att det är jätteskönt och bara sjunga”. (Lisa 5 år)

”Bra! Att man slipper och sjunga och att man ska dansa bara”. (Lisa 5 år)

”Eee.... Roligt. För att jag tycker det är roligt att sjunga”. (Anna 4,5 år)

På denna fråga är det totalt 11 barn, jämt fördelat mellan båda gångerna, som svarar att de inte vet vad en musiksamling är. Detta anser vi kan bero på att barnen inte förstår frågan. Vi anser också att våra musiksamlingar inte påverkade barnens svar för att de inte nämner något om detta i sina svar.

”Inget. Vet inte”. (Tobias 4,5 år)

”Jag har glömt det”. (Madelene 5 år)

Sammanfattning: Vi anser att det är viktigt att ta tillvara på barns tankar. Vi menar att barn har många idéer och tankar om musik, det får vi inte glömma att ta tillvara på.

5.4 Barns känslor och kroppsuttryck

För att se vilka känslor och kroppsuttryck barnen har för musik i förskolan utgår vi från alla de musiksamlingar som vi filmat. Vi ställer intervjuvar mot deras svar med deras kroppsuttryck i samlingarna. Vi väljer att skriva om en samling i taget för att visa det på ett tydligt sätt. Först tar vi upp förskolans traditionella musiksamling som vi observerade, därefter tar vi upp våra egna genomförda musiksamlingar (Se metoddelen, för samlingarnas innehåll).

I varje samling som vi genomfört har vi med en apa som vi har döpt till Zigge. När vi presenterar honom och pratar om honom lyssnar barnen koncentrerat. Detta är genomgående i alla våra samlingar.

Som vi har beskrivit innan består *förskolans traditionella musiksamling* mest av sång. Pedagogerna använder sångkort till några av sångerna. Vi uppfattar att detta gör barnen mer intresserade och att de lättare förstår vilken sång det är. Pedagogerna väljer sånger där de både sitter ner och sjunger, men även att de sjunger och gör rörelser till.

De flesta av barnen sjunger med och gör rörelser till, men under några av sångerna sitter en del av barnen helt tysta eller stilla. Detta anser vi kan bero på att en del av sångernas rörelser är svåra att följa med i. Vi ser att även pedagogerna har svårt med detta eftersom en del av sångerna har ett högt tempo. Vi märker också att i de sånger barnen kan hörs deras röster tydligare.

En sång där det finns rörelser till är en sång som heter ”Krokodilrock”. I denna sång får barnen välja vilka rörelser de vill göra, t.ex. spela gitarr, sjunga eller dansa. Genom vår film kan vi se på barnens kroppsspråk att de tycker att sången är rolig. Vi kan även se från intervjuerna att barnen tycker att denna sång är rolig, då många nämner den.

Samling sång: Här väljer vi ut några sånger som vi tror att barnen kan. Vi tar hjälp av sångkort för att göra det lättare för barnen. Till dessa sånger spelar vi gitarr eller gör rörelser.

Genomgående anser vi att nästan alla försöker sjunga med, samt göra rörelser till. Beroende på om barnen kan sångerna sjunger de med mer eller mindre. En sång som vi upptäcker att alla kan är ”Var bor du lilla råtta”, där sjunger alla. I intervjuerna säger många barn att de tycker att sång är roligt på musiksamlingen. Vi kan se i filmerna att det stämmer med vad barnen säger, många barn ser ut att ha kul när de sjunger. Det är en flicka som inte gör några rörelser till en sång utan bara sjunger.

”Jag jag gjorde ingenting, jag bara var helt tyst, jag bara sjungde. /---/ Jag kan sången, jag kan direkt sången”. (Anna 4,5 år)

Samling instrument: I denna samling använder vi oss av instrument som vi har i en låda. Instrumenten är claves, trianglar och maraccas. Alla barnen får spela på ett instrument.

Barnen sitter stilla och tysta när vi delar ut instrumenten. De är nyfikna på vad som finns i lådan. När vi börjar spela är alla barnen delaktiga, de både sjunger och spelar. Vi kan också se att barnen tycker det är roligt med instrument, men detta är något som de inte tar upp när vi intervjuar dem. Där är det nästan ingen som nämner att de tycker det är roligt med instrument. Här har vi ingen bra förklaring till varför barnen inte nämner instrument.

Samling musiksaga: När vi har denna samling använder vi oss av en musiksaga. I musiksagan finns det olika rörelser som barnen ska göra samtidigt som sagan läses upp.

Barnen sitter och lyssnar noga på det vi läser. De härmar oss när vi gör rörelserna. När vi läst klart sagan läser vi den en gång till. Denna gång berättar vi att barnen själva ska göra rörelserna utan vår hjälp. Detta klarar de av bra. Musiksaga är något som barnen inte nämner från intervjuerna, vilket vi anser kan bero på att de inte vet vad det är eller att pedagogerna inte använder ordet musiksaga.

Samling dans: Här lär vi ut en dans till barnen som vi själva gjort rörelser till. Musiken till sången är ”Här kommer Pippi Långstrump”. Vi gör även rörelser till Mora Träsks låt ”Huvud, axlar, knä och tå”.

När vi lär ut dansen blir det nästan kaos. Detta beror på att det är många barn, det är trångt och att barnen är uppe i varv. Det var de redan innan vi började med samlingen. Även om situationen är såhär försöker barnen så gott de kan göra alla rörelser till dansen. På filmen kan vi se att barnen är glada och att de sjunger med i sången. Vi gör dansen några gånger för att de ska kunna lära sig den.

”En rolig dans”. (Nils 5 år)

”Jag har redan lärt mig den dansen”. (Anna 4,5 år)

”Nej, jag orkar inte”. (David 5 år)

”Jo jo jo jo jo jo jo.... “. (Anna 4,5 år)

Till ”Huvud, axlar, knä och tå” gör alla barnen rörelserna till. Eftersom sången går fortare och fortare kan det vara svårt för vissa att hänga med, men trots detta är de ändå glada och skrattar.

Från intervjuerna kan vi se att dans är populärt hos barnen. Här kan vi se att deras kroppsuttryck stämmer överens med vad de säger.

Samling ramsor: Under denna sista samling får barnen trumma sina namn i stavelser. De får även lära sig två ramsor som läses rytmiskt. Ramsorna är ”Fem små apor” och ”Det hängde ett äpple”.

Alla utom ett barn vill trumma sitt namn. Barnen lyssnar på det vi säger och följer instruktionerna. Barnen kan ramsan ”Fem små apor” och läser därmed med i denna, samt gör rörelserna till. De har däremot aldrig hört ramsan om äpplet men genom att vi läser ramsan flera gånger lär barnen sig den. Det är inga barn som nämner ramsor eller rytmik i intervjuerna.

Sammanfattning: Vi kan se att barn i allmänhet är positiva till musiken. Även om barnen ofta nämner sången som det roliga i musiksamlingen så är barnens känslor och kroppsuttryck positiva till musikens alla delar.

5.5 Slutsatser

Utifrån vår undersökning har vi kommit fram till att barnen tycker om att ha musik på förskolan. Alla vet inte vad en musiksamling är, detta menar vi kan bero på att ordet musiksamling inte nämns av pedagogerna på förskolan. De flesta barn som vi har intervjuat anser att de har musiksamling på förskolan, även om de inte vet vad en musiksamling är. Här tar de upp vad de brukar göra när de har samling, t.ex. dansa och sjunga. Det som de flesta barn förknippar med musik är sång, det är även detta som barnen tycker är roligast med musiken. En sång som barnen tycker är rolig är ”Krokodil rock”. Även dansen tas upp av barnen.

Till största del stämmer barnens svar från intervjuerna med deras kroppsuttryck på filmerna. Barnen tycker om att sjunga och dansa vilket vi kan se både i intervjuerna och filmerna. Slutsatsen vi drar av vår undersökning är att dessa barns tankar och kroppsspråk om musik är positivt. Utifrån alla våra citat ser vi att barn har många olika tankar om musik. Vi anser att det är viktigt att ta tillvara samt lyfta fram deras tankar. Men vi anser också det är viktigt att arbeta varierat och inspirerande i musiksamlingen.

6 Diskussion

Vi har valt att diskutera och kritisk granska arbetet del för del genom litteratur-, metod- och resultatdiskussion. Detta har vi valt för att göra det så tydligt som möjligt.

6.1 Litteratordiskussion

Vi anser att det har varit svårt att hitta relevant litteratur till vårt problemområde. Det finns mycket litteratur om musik men lite som är vetenskapligt baserat. Vår huvudfråga handlar om barns tankar kring musik i förskolan men detta är ett ämne som vi kommit fram till att det inte finns någon direkt forskning om. Trots att vi har haft svårt att hitta litteratur anser vi ändå att vi har relevant litteratur som styrker vår undersökning.

6.2 Metoddiskussion

Vår urvalsgrupp bestod av 23 barn i åldrarna 4-5. Efter vår undersökning anser vi att det som vi tidigare ansåg om barns förståelse stämde. Vi menar att det inte hade gått att göra undersökningen på yngre barn för att det hade varit svårt för dem och för oss att göra sig förstådd. Vi anser att vår urvalsgrupp var tillräcklig för vår undersökning men givetvis hade det varit intressant att intervjua flera barn från olika förskolor. Då hade vi kunnat jämföra resultatet från de olika förskolorna med varandra.

I vår undersökning använde vi intervjuer samt observationer. Dessa metoder anser vi ha fungerat bra för att få fram ett resultat till vår undersökning. När vi gjorde intervjuerna använde vi förskolans massage- och vilorum. I rummet fanns det en stor kudde på golvet med några dockor ovanpå. Vid första intervjutillfället tänkte vi inte på att plocka undan dessa dockor, vilket gjorde att vissa av barnen satt och lekte med dessa. Detta gjorde barnen lite okoncentrerade men vi anser dock inte att det påverkade barnens svar. Det fanns även barn som hade svårt att sitta stilla och hoppade fram och tillbaka på kudden. Vid andra intervjutillfället tog vi bort alla saker utom kudden. Kudden tog vi

inte bort för att barnen skulle ha en skön plats att sitta på. Även om en del barn hoppade runt var de ändå mer koncentrerade än vid första gången.

Under båda tillfällena antecknade vi löpande barnens svar. Andra gången filmade en av oss, men detta var något som inte påverkade barnen. Innan vi började intervjun berättade vi att de skulle bli filmade men det var ingen som reagerade varken positivt eller negativt på detta. Vi anser att det var bra att filma barnen för att inte missa något, vilket vi sen kom fram till att vi även skulle ha gjort första gången. Vår första fråga var följande: ”Vad tycker du att en musiksamling är?”. Denna fråga märkte vi snabbt var för svår att förstå. Vi kom efter intervjuerna fram till att vi inte skulle ha börjat med denna fråga utan börjat med att fråga vad de gör på musiksamlingen för att på så vis väcka deras tankar.

När vi intervjuade barnen valde vi att båda skulle vara med för att vi lättare skulle kunna diskutera resultaten senare. Vi upplevde att det var bra att vara två eftersom en kunde skriva/filma och den andre kunde ställa frågorna. Vi valde också att barnen skulle vara två stycken då vi intervjuade dem. En nackdel med att barnen var två var att vi ibland kunde se att barnen påverkades av varandras svar. Men samtidigt menar vi att om barnen hade varit ensamma hade de kanske blivit blyga och tysta. För att inte behöva intervjua ett barn ensamt med tanke på antalet i vår urvalsgrupp fick några barn vara tre. Vi anser att det var lagom att varje intervju varade i ca fem minuter. När det hade gått några minuter märkte vi att barnen började tappa koncentrationen genom att de började röra på sig. Om intervjun skulle ha varat längre hade vi fått fånga deras intresse på något spännande sätt.

Vi observerade en av förskolans traditionella musiksamling samt de fem musiksamlingar som vi genomförde. Nu i efterhand anser vi att vi kanske skulle ha observerat några fler av deras musiksamlingar för att få ett bredare underlag. Men vi menar ändå att det som vi observerade till största del präglar avdelningen Röds musiksamling. Detta kan vi även se med hjälp av svaren från intervjuerna med barnen. Under förskolans samling och våra egna samlingar använde vi digitalkamera. Vi märkte då att barnen inte reagerade något på att bli filmade. Det var inget barn som visade någon tendens till att bli påverkad i sitt sätt och tal av digitalkameran. Digitalkameran var en bra hjälp för att se barnens kroppsspråk och ansiktsuttryck. Under observationen

av förskolans musiksamling använde vi också oss av ett löpande protokoll där vi skrev ner vad samlingen innehöll. Detta protokoll har vi inte använt oss av i analysen eftersom vi ansåg att filmen tog upp allt vi behövde veta.

I våra samlingar hade vi med en apa som vi kallade för Zigge. Varje samling utgick ifrån att det var Zigge som bestämde vad vi skulle göra. Vi anser att Zigge påverkade barnen till att bli intresserade av innehållet i samlingarna. När barnen inte ville t.ex. sjunga en sång sa vi att Zigge blir ledsen och då ändrade barnen sig. Detta menar vi också skulle kunna ske om någon av pedagogerna på förskolan sa att de var ledsna. Zigge blev som en levande människa och accepterad av alla barn. Efter varje samling gick de fram för att krama och säga hejdå till honom. Vi anser att det i förskolan kan vara bra att ta hjälp av t.ex. nallar eller handdockor för att skapa ett intresse hos barnen.

Kunde vi använt en annan metod för att få fram barns tankar om musik? Vi anser att det inte finns något annat sätt för att få fram detta med tanke på att barnen är i 4-5 års ålder. Detta för att de varken kan läsa eller skriva.

6.3 Resultatdiskussion

Vid första intervjutillfället var ett barn borta och vid andra intervjutillfället var fem barn borta. Detta berodde på att barnen antingen var sjuka eller lediga. Med tanke på att vi hade liten tid till vårt förfogande kunde vi inte komma tillbaka för att intervjua dessa barn. Vi anser ändå att vi fått fram ett representativt resultat.

Genom vår undersökning har vi kommit fram till att barnen har många olika idéer och tankar. I vår resultatdel kan vi se detta genom alla de citat som vi har fått fram. Vi anser att det är viktigt att ta tillvara på alla barns tankar samt att utveckla dessa. Det är viktigt att barnen känner sig sedda och hörda för att barnen ska känna att dem är betydelsefulla. Doverborg & Pramling Samuelsson (2001) skriver att vi alla vet att barn tänker och uppfattar världen annorlunda än vuxna. Men de menar att det inte är lika vanligt att reflektera över vilka konsekvenser barns sätt att tänka har.

Vilka tankar har barn i åldrarna 4-5 om musiksamlingen i förskolan? Det vi fått fram genom vår undersökning är att barn tycker det är roligt att sjunga. Detta tog även barnen upp när de fick frågan om de själva fick bestämma innehållet i musiksamlingen. Vi trodde tidigare att barnen ville ha ett mer varierat innehåll i deras musiksamling, men det vi tydligt kan se är att barnen till allra största del vill sjunga. Jernström & Lindberg (1995) anser att det är roligt att sjunga tillsammans med andra, att få möjlighet att uttrycka samma glädje och lust som andra. Det är inget barn som nämner vid andra intervjutillfället att de tycker det är roligt att spela instrument. Detta anser vi är konstigt med tanke på att vi på våra inspelade filmer kan se att barnen är positiva till instrument. Vi kommer inte fram till varför det är såhär.

Några barn nämnde vid första intervjutillfället att det inte fanns något på musiksamlingen som var tråkigt. Vid andra intervjutillfället var det flera som nämnde något specifikt som var tråkigt. Några saker de nämnde var att spela instrument, sång, dans och när det blir bråk i samlingen. Enligt oss är det positivt att många barn inte tycker att det finns något som är tråkigt med musiksamlingen. Självklart är det bra att de barn som nämnde något specifikt vågar stå för sin åsikt. I läroplanen för förskolan står det att förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att lyssna, berätta, reflektera och ge uttryck för sina uppfattningar. Verksamheten ska även sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter för att få möjlighet att påverka sin situation (Läraryrket, 2002). Vi instämmer i detta och anser det är viktigt att barns tankar lyfts fram i förskolan.

Vad tänker barn i förskolan när de hör ordet musik? Vilket innehåll har musiksamlingen på förskolan Regnbågen? Många barn svarade att de hade musiksamling på förskolan, trots att det var många barn som inte visste vad de tyckte att en musiksamling var. På frågan om vad de gjorde på musiksamlingen fick vi som svar att de brukade sjunga och dansa. Vi anser att barnen tycker det är roligt att sjunga för att förskolans musiksamling ofta präglas av sång. Detta menar vi beror på att barn tycker om upprepningar och gör gärna saker som de redan kan. Trots att barnen mest säger att de sjunger i samlingen menar Evenshaug & Hallen (2001) att varierande erfarenheter av musik kommer att vara grundläggande för barns musikaliska utveckling. De menar också att en rik och varierande musikalisk stimulans är viktig. Vi anser att det är viktigt att lyfta fram barnens tankar men samtidigt att det finns variation i samlingen. Även om

barnens tankar ska lyftas fram så anser vi att pedagogerna har en stor del i planeringen av samlingens innehåll.

Vilken/vilka känslor har barn för musik i förskolan, stämmer deras kroppsuttryck med vad de säger om musik? Genom förskolans och våra musiksamlingar samt intervjuerna kan vi se att barnen är positiva till musik. På filmerna kunde vi se att barnen tyckte att musik var roligt genom deras kroppsspråk där vissa av barnen visade extra tydliga rörelser. En sång som barnen tyckte om var ”Krockodilrock”. Vi anser att barnen tycker att denna sång är rolig för att de i denna sång kan välja vad de vill göra som t.ex. spela gitarr eller sjunga. Många av barnen var glada trots att de inte kunde följa med i en del rörelser och sånger. Vi anser att det är positivt att barnen tycker det är roligt med musik eftersom vi menar att det är viktigt att uttrycka sig på något annat sätt än med det talade språket. Alla uttryckssätt är viktiga för att alla lär sig på olika sätt. I läroplanen för förskolan står det att barnen ska få möjlighet att uttrycka sig i många olika uttrycksformer såsom sång, dans, rörelser, drama, bild och lek (Läraryrket, 2002).

Detta citat anser vi sammanfattar musikens betydelse för människan. ”Musiken påverkar och berör oss människor på ett sätt som är både likt och olik andra språkformer. Många skulle nog säga att musiken framförallt är känslornas och de starka upplevelsernas språk” (Jederlund, 2002, s 145).

6.4 Nya undersökningar

Nu har vi undersökt vilka tankar barn i förskolan har kring musiksamling. En fortsatt undersökning till detta kan vara att undersöka vilka tankar elever har om musikundervisningen i skolan. Vi menar att det skulle vara intressant att jämföra barns tankar i förskolan med elevernas tankar i skolan.

Vi har bara inriktat oss på barnens tankar och inte undersökt pedagogernas tankar om musiksamlingen i förskolan. Det skulle vara intressant att se om barnens tankar stämmer överens med pedagogernas tankar.

Läroplanen tar upp att alla estetiska uttrycksformer ska lyftas fram. Därför skulle det vara intressant att göra en undersökning om varje uttrycksform. Vilka tankar har barn om de andra estetiska uttrycksformerna, såsom bild och drama? Är barnen lika positiva till dessa estetiska uttrycksformer som de är till musik?

Referenslista

- Bell, Judith (2000). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Bjørkvold, Jon- Roar (2005). *Den musiska människan*. Malmö: Runa Förlag.
- Doverborg, Elisabet & Pramling Samuelsson, Ingrid (2001). *Att förstå barns tankar. Metodik för barnintervjuer*. Stockholm: Liber.
- Evenshaug, Oddbjörn & Hallen, Dag (2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. (2:a uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Frister Lind, Heléne (1999). *Flyg lilla fjärlil. Rytmik och rörelse sånger för de små*. Mölndal: Musikförlaget Lutfisken AB.
- Gren, Katarina & Nilsson, Birger (2001). *Elefantboken. Barnvisor och sånglekar*. (3:e uppl.). Mölndal: Musikförlaget Lutfisken AB.
- Jederlund, Ulf (2002). *Musik och språk. Ett vidgat perspektiv på barns språkutveckling*. Stockholm: Runa Förlag.
- Jernström, Elisabet & Lindberg, Siw (1995). *Musiklust*. Hässelby: Runa Förlag AB.
- Johansson, Bo & Svedner, Per Olov (2001). *Examensarbetet i lärarutbildningen. Undersökningsmetoder och språklig utformning*. (3:e uppl.). Uppsala: Kunskapsförlaget i Uppsala AB.
- Läraryrket (2002). *Lärarens handbok. Skollag. Läroplaner. Yrkesetiska principer*. Stockholm: Läraryrket.
- Repstad, Pål (1999). *Närhet och distans. Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. (3:e uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Rienecker, Lotte (2003). *Problemformulering*. Stockholm: Liber.
- Trolle, Gunilla (1982). *Musik med smått folk*. Lund: Liber Förlag.
- Trost, Jan (1997). *Kvalitativa intervjuer*. (2:a uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet (1991). *Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning*.

1. Vad tycker du att en musiksamling är?
2. Har ni någon musiksamling? Vad gör ni då?
3. Vad tycker du är roligt på musiksamlingen?
4. Vad tycker du är tråkigt på musiksamlingen?
5. Om du får bestämma vad ni ska göra på musiksamlingen, vad skulle det vara?

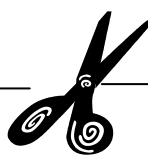
Hej!

Bilaga B

Vi går vår sista termin på lärarutbildningen i Malmö. Denna termin ska vi skriva vårt examensarbete som ska handla om barns tankar om musik i förskolan. Vi har valt att göra våra undersökningar på avdelningen Röd. Det vi hade tänkt göra är att intervjua barnen. Vi ska också själva hålla i fem samlingar under en vecka, dessa samlingar kommer att videofilmas. Vi undrar därför om ert barn får intervjuas och videofilmas? Detta kommer givetvis inte att visas för någon annan utan endast användas som en hjälp till vårt examensarbete. Intervjuerna kommer att påbörjas tisdag v. 45 och därför är vi tacksamma för svar så fort som möjligt.

MVH

Linda Brandt & Malin Huléen

Jag godkänner att mitt barn:

- Intervjuas
- Videofilmas

Jag tillåter INTE att mitt barn:

- Intervjuas
- Videofilmas

Barnets namn

Målsmans underskrift